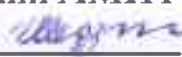

«Тасдиқ мекунам»

Директори Институти забон ва адабиёти ба номи Рӯдакии АМИТ
н.и.ф. Шарифзода Б.Б.

2021.

ХУЛОСАИ

шуъбаи таърихи адабиёти

Институти забон ва адабиёти ба номи Рӯдакии

Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон

Диссертатсияи Назар Бохроло зери унвони “Қофия ва радиф дар газалиёти Абдуррахмони Ҷомӣ” барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илми филология аз рӯи ихтисоси 10.01.01 – Адабиёти тоҷик; равобити адабӣ дар шуъбаи таърихи адабиёти Институти забон ва адабиёти ба номи Рӯдакии АМИТ ба анҷом расидааст.

Дар давраи омода намудани диссертатсия Назар Бохроло аспиранти ғоибонаи шуъбаи таърихи адабиёти Институти забон ва адабиёти ба номи Рӯдакии АМИТ буд.

Роҳбари илмӣ – Муҳаммадиев Алӣ, номзади илми филология, ходими пешбари шуъбаи матншиносӣ, таҳқиқ ва нашри мероси хаттии Маркази мероси хаттии назди Раёсати Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон мебошад.

Мавзуи диссертатсия дар ҷаласаи Шурои олимони Институти забон ва адабиёти ба номи Рӯдакии АМИТ дар таърихи 19.01.2016, қарори № 5 тасдиқ гардидааст.

Аз баррасии диссертатсия чунин натиҷагирӣ карда шуд:

Диссертатсияи мазкур ба таҳқиқи қофияву радиф ва анвои онҳо дар газалиёти шоир ва мутафаккири асри XV-и адабиёти форсии тоҷикӣ Мавлоно Абдуррахмони Ҷомӣ (1414-1492) бахшида шудааст. Дар таҳқиқот муаллиф кӯшиш кардааст, ки назариёти адабии Абдуррахмони

Ҷомиро доир ба қофия ва радиф дар заминаи осори манзум ва «Рисолаи қофия»-и ӯ таҳлилу арзёбӣ намояд. Омӯзиши нақши қофия ва радиф дар газалиёти шоир дар муайян намудани ҷанбаҳои назарӣ ва амалии ташаккул ва таҳаввули ин унсурҳои шеърӣ дар эҷодиёти ӯ сохту мухтаво, тарзи маъниофарӣ, бозтоби махсусиятҳои шакли ғазал, ҳамчунин заминаҳои таърихӣ ва фарҳангии ин навъи шеър аҳаммияти вижа дорад.

Мақсад ва вазифаҳои таҳқиқ. Мақсади асосии таҳқиқоти диссертатсия ошкор намудани моҳияти назариёти адабии Абдурраҳмони Ҷомӣ дар бораи қофия ва радиф ва арзёбии таҷрибаи шоирӣ ӯ дар қорбурди ин ду унсурҳои муҳими сохтори шеъри тоҷикӣ мебошад. Барои таҳқиқ ва арзёбии ҳаматарафаи мавзӯ масъалаҳои зер мавриди пажӯҳиш қарор гирифтанд:

-моҳияти назариёти адабии Абдурраҳмони Ҷомӣ оид ба қофия ва радиф бо таъба осори манзум ва назарии ӯ;

-мавқеи қофия ва радиф дар газалиёти Ҷомӣ;

-ҷанбаҳои ҳунарии қофия дар газалиёти Ҷомӣ;

-ҳунари Ҷомӣ дар қорбурди қофия ва радиф барои мазмунсозӣ ва маъниофаринӣ дар ғазалҳояш;

-тарзи қорбурди унсурҳои қофиясоз дар газалиёти Ҷомӣ;

-радиф ва махсусиятҳои истифодаи он дар газалиёти шоир;

-тарзи радифсозии шоир ва таҳаввули қорбурди навъии он;

-суннатгароӣҳо, суннатшиканиҳо ва тозақорҳои шоир дар ин замина;

-нақшҳои мусикӣ, зебоишинохтӣ, таносуби лафзӣ маъноӣ ва илқои мафҳум ба василаи оҳанги калимаҳои қофияшаванда дар таҷрибаи қофияандешии Ҷомӣ.

Навгониҳои илмӣ диссертатсия аз он иборат аст, ки бори аввал масъалаи назариёти Ҷомӣ дар бораи қофия ва нақшу ҷойгоҳи он дар газалиёти шоир мавриди таҳқиқ ва арзёбии ҷомеъ қарор мегирад.

Мутаассифона, дар мавриди моҳияти назариёти Ҷомӣ дар бораи қофия ва радиф ва нақшу мақоми онҳо дар газалиёти шоир то ҳол кори илмӣ фарогир навишта нашудааст. Бинобар ин, довталаб кӯшиш кардааст, ки масъалаи рози пайвастагии шеър ва қофияву радиф ва мақоми онро дар эҷоди бадеӣ дар мисоли газалиёти Ҷомӣ таҳқиқ ва арзёбӣ карда, равиши асосии эҷодӣ ва ҳунарии шоирро дар ин замина муайян ва мушаххас намояд.

Муаллиф ҳамчунин кӯшиш намудааст, ки бори аввал дар заминаи таҷрибаи эҷодии Абдурраҳмони Ҷомӣ дидгоҳҳои назарии қорбурди қофияву радифро муайян созад. Ӯ дар диссертатсия қофияву радифро дар калимоти хоси газалиёти шоир таҳлил дода, зебоии маънавӣ, нақши он дар танзими фикру эҳсос, қавӣ сохтани сохти газал ва ваҳдати шаклу мазмун дар онҳо, вусъат бахшидан ба тасвирҳо ва маънии газал, илқои мафҳум бо роҳи тақвияти оҳанги калимоти қофияшаванда ва такрори радиф равшан намуд.

Арзиши назарии таҳқиқот дар асоснокӣ ва эътимоднокии илмӣ ва дарку таҳлил ва арзёбии хусусиятҳои хоси бадеӣ ва ҳунари эҷодии Абдурраҳмони Ҷомӣ дар истифодаи қофияву радиф дар газалиёташ зоҳир мешавад. Ба ин сабаб, андешаҳои назарӣ ва газалиёти шоир муфассал таҳлил шуда, қонунмандии назарӣ ва амалии истифодаи мақсаднокӣ қофияву радиф дар газалиёти шоир муайян ва мушаххас гардидааст.

Автореферат ва мақолаҳои ба таъб расидаи муаллиф мазмуну муҳтавои диссертатсияро ифода менамоянд.

Дар асоси баррасии диссертатсия қарори зерин қабул карда шуд:

Диссертатсияи Назар Бохруло “Қофия ва радиф дар газалиёти Абдурраҳмони Ҷомӣ” кори анҷомёфтаи илмӣ ҳисобида шуда, барои ҳимоя ва дарёфти дараҷаи номзади илми филология аз рӯйи ихтисоси 10.01.01 – Адабиёти тоҷик; равобитаи адабӣ ба Шурои олимони Институти забон ва адабиёти ба номи Рӯдакии АМИТ пешниҳод карда шавад.

Хулоса дар ҷаласаи шуъбаи таърихи адабиёти Институти забон ва адабиёти ба номи Рӯдакии АМИТ қабул гардид.

Дар ҷаласа иштирок карданд 9 нафар. Натиҷаи овоздиҳӣ: «тарafdор» 9 нафар, «зид» – нест, «бетараф» – нест.

Қарори № 8, аз 05.11.2021.

Мудири шуъба,
д.и.ф., профессор

А. Сагторзода

Котиб

Н. Шарипова

Имзои Сагторзода А. ва Шарипова Н.-ро тасдиқ менамоям:

Нозири калони кадрӣ

Институти забон ва

адабиёти ба номи

Рӯдакии АМИТ

Нарзиқулова Ҳ.

Суроға: 734025, Ҷумҳурии Тоҷикистон,

шаҳри Душанбе, х. Рӯдакӣ, 21

Тел: (+992) 227-29-07; 221-70-30

E-mail: iza_rudaki17@mail.ru

<http://www.iza.tj>